

12. Starostlivosť o policajtov

Obsahom pojmu starostlivosť o policajtov sú obligatórne **povinnosti služobného úradu** ako zamestnávateľského subjektu, v mene ktorého koná a rozhoduje nadriadený policajta a s nimi korešpondujúce subjektívne práva policajtov, ako aj ďalšie fakultatívne povinnosti služobného úradu, ktoré môže, ale aj nemusí plniť.

Inštitút starostlivosti o policajtov môžeme rozdeliť do nasledujúcich oblastí:

1. podmienky výkonu štátnej služby,
2. stravovanie policajtov,
3. príspevok na bývanie,
4. získavanie, zvyšovanie a prehlbovanie kvalifikácie,
5. úschova zvrškov,
6. zdravotná starostlivosť,
7. psychologická starostlivosť,
8. preventívna rehabilitácia,
9. osobitné podmienky výkonu štátnej služby policajtiiek,
10. materská dovolenka a rodičovská dovolenka,
11. sociálna oblasť a tvorba sociálneho fondu.

12.1 Podmienky výkonu štátnej služby

Podmienky výkonu štátnej služby, vytvárané nadriadenými, patria medzi základné atribúty všeobecnejšieho pojmu starostlivosť o policajtov. Je ich potrebné chápať v širšom slova zmysle. Do obsahu tohto pojmu zaraďujeme celý komplex podmienok a okolností rôzneho druhu (podmienky právne, ekonomické, technicko-organizačné, sociálne, pracovné, prírodné a iné), za ktorých sa policajti zúčastňujú na výkone služby.

Podmienky na riadny a bezpečný výkon štátnej služby **vytvára policajtovi jeho nadriadený**.

Medzi základné povinnosti nadriadeného patrí:

- riadiť, organizovať, kontrolovať a hodnotiť výkon štátnej služby podriadených policajtov,

- zabezpečovať, aby podriadení policajti boli na výkon štátnej služby náležite vycvičení a vyškolení,
- vytvárať priaznivé podmienky na riadny výkon štátnej služby a podriadených policajtov viesť k služobnej disciplíne,
- oceňovať príkladné plnenie služobných povinností a navrhovať alebo vyvozovať dôsledky z porušovania služobných povinností.

V oblasti vytvárania podmienok na riadny výkon štátnej služby pre policajtov je **nadriadený povinný najmä** (ide tu o demonštratívny výpočet povinností nadriadeného stanovených zák. č. 73/1998 Z. z.):

- a) oboznamovať policajtov s internými predpismi a informáciami potrebnými na riadny výkon štátnej služby,
- b) starať sa o získavanie, zvyšovanie a prehlbovanie kvalifikácie policajtov,
- c) zabezpečovať pre policajtov zdravotnú starostlivosť, zriaďovať a udržiavať zdravotnícke zariadenia,
- d) zriaďovať, udržiavať a zlepšovať sociálne zariadenia,
- e) starať sa o vzhľad, úpravu a zlepšovanie pracovísk,
- f) zabezpečovať ubytovanie policajtov,
- g) vytvárať podmienky na uspokojovanie kultúrnych, rekreačných a telovýchovných potrieb a záujmov policajtov,
- h) zabezpečiť policajtom stravovanie,
- i) zabezpečiť vybavenie pracoviska, na ktorom sa vykonáva štátna služba v noci, prostriedkami na poskytnutie prvej pomoci vrátane zabezpečenia prostriedkov umožňujúcich privolať rýchlu lekársku pomoc.

Na zabezpečenie oprávnených záujmov a potrieb policajtov, na zlepšenie podmienok výkonu štátnej služby, zdravotných, sociálnych a kultúrnych podmienok vrátane podmienok na využívanie voľného času sa uzatvárajú kolektívna zmluva vyššieho stupňa (uzatvára sa medzi MV SR a OZP) a podnikové kolektívne zmluvy (uzatvárajú sa najmä medzi príslušnými KR PZ a krajskými radami OZP).

Súčinnosť nadriadených s odborovými orgánmi sa uskutočňuje najmä tým, že **nadriadení umožnia príslušným odborovým orgánom vykonávať spoločenskú kontrolu** dodržiavania právnych predpisov upravujúcich služobný pomer policajtov.

Z uvedených skutočností vyplýva, že nadriadený pri plnení stanovených povinností vzťahujúcich sa k vytváraniu podmienok na riadny výkon štátnej služby podriadeným policajtom by mal úzko spolupracovať s odborovým orgánom práve pri presadzovaní a vytváraní čo najoptimálnejších podmienok riadneho a nerušeného výkonu štátnej služby.

Policajt zaradený v zálohe zostáva v personálnej a materiálnej starostlivosti služobného úradu, ktorého nadriadený zaradenie do zálohy navrhol alebo o zaradení do zálohy rozhodol, ak nie je v personálnom rozkaze o jeho zaradení do zálohy ustanovené inak. Ak dôjde k zrušeniu služobného úradu, prevezme starostlivosť takéhoto policajta zaradeného v zálohe najbližší vyšší nadriadený; ak takýto nadriadený nie je, prevezme starostlivosť o policajta zaradeného v zálohe iný služobný úrad podľa rozhodnutia MV SR.

12.2 Stravovanie policajtov

Stravovanie je zabezpečenie možnosti prijímať celodennú potrebu energie, stavebných látok a živín pre fyziologické potreby organizmu formou jedla tak, aby nebol zhoršovaný zdravotný stav, rovnováha látkovej premeny, imunitný stav a aby bola zaistená optimálna psychická a fyzická aktivita súvisiaca s charakterom pracovnej činnosti.

Nadriadený je povinný zabezpečiť stravovanie:⁶⁹³

- u policajtov vo všetkých zmenách,
- v kvalite zodpovedajúcej zásadám správnej výživy,
- priamo v služobnom úrade alebo v jeho blízkosti.

Túto povinnosť nadriadený nemá voči policajtom vyslaným na služobnú cestu (poskytujú sa cestovné náhrady) a v prípadoch, ak to vylučujú podmienky výkonu služby. Pod pojmom **zabezpečovať stravovanie** sa rozumie podávanie jedného teplého hlavného jedla vrátane vhodného nápoja policajtovi v priebehu zmeny:

- a) výdajom stravy pripravenej vo vlastnom stravovacom zariadení,
- b) výdajom stravy pripravenej zmluvným dodávateľom,
- c) v stravovacích zariadeniach, ktorých prevádzkovateľmi sú iné FO alebo PO,

---

⁶⁹³ Podľa N MV SR č. 24/2013 o zabezpečovaní stravovania.

ktoré majú oprávnenie poskytovať stravovacie služby za zmluvne dohodnutú hodnotu stravných jedál alebo

- d) sprostredkovateľskou formou stravovania, napríklad stravnými poukážkami.

Ministerstvo s cieľom rozšírenia ponuky stravovacích služieb pre zamestnancov zriaďuje prevádzku vlastného zamestnaneckého bufetu alebo zabezpečuje prevádzku bufetu zmluvným dodávateľom.

Na účely stravovania sa za zmenu považuje výkon štátnej služby **dlhší ako 4 hodiny**. Ak zmena trvá **viac ako**:

- **11 hodín, ale netrvá viac ako 12 hodín**, nadriadený **môže** zabezpečiť poskytnutie ďalšieho teplého hlavného jedla;
- **12 hodín**, nadriadený **je povinný** zabezpečiť poskytnutie ďalšieho teplého hlavného jedla;
- **17 hodín**, nadriadený **môže** zabezpečiť poskytnutie 3. teplého hlavného jedla.⁶⁹⁴

V kolektívnej zmluve, či už vyššieho stupňa alebo v podnikovej kolektívnej zmluve, možno:

- a) upraviť podmienky, za ktorých bude nadriadený poskytovať policajtom stravovanie počas trvania prekážok pri výkone štátnej služby,
- b) rozšíriť okruh policajtov, ktorým nadriadený zabezpečí stravovanie.

Kolektívna zmluva vyššieho stupňa platná pre rok 2018 preformulovala možnosť nadriadeného zabezpečiť stravovanie (ak zmena trvá viac ako 11, resp. 17 hodín) na jeho povinnosť. To znamená, že ak dĺžka zmeny pri zabezpečovaní výkonu štátnej služby bude trvať dlhšie ako 11 hodín, poskytne sa policajtovi ďalšie hlavné jedlo (druhé) a ak dĺžka zmeny bude trvať dlhšie ako 17 hodín, budú mu poskytnuté 3 hlavné jedlá, a to bez ohľadu na to, či bola štátna služba vykonávaná nad základný čas v týždni, policajt mal služobnú pohotovosť alebo služobnú pohotovosť na pracovisku prerušenú výkonom štátnej služby.

Policajt má nárok na poskytnutie stravy **po 4 hodinách výkonu štátnej služby**.⁶⁹⁵ V súbehu s ustanovením o povinnosti služobného úradu poskytnúť

⁶⁹⁴ Poskytovanie stravovania v závislosti od trvania štátnej služby je častým predmetom kolektívneho vyjednávania. Spravidla tak v miestach, kde zákon umožňuje fakultatívne poskytnúť ďalšie jedlo, kolektívna zmluva túto možnosť pretvára na povinnosť zamestnávateľského subjektu.

⁶⁹⁵ Článok 2 ods. 2 N MV SR č. 24/2013 o zabezpečovaní stravovania.

policajtovi prestávku na jedenie a oddych **najneskôr po 5 hodinách** nepretržitého výkonu štátnej služby⁶⁹⁶ znamená, že policajt bude spravidla prvé jedlo požívať v čase medzi 4. a 5. hodinou od začiatku výkonu štátnej služby.

Ďalšou povinnosťou nadriadeného je **prispievať na stravovanie** vo výške 65 % ceny teplého hlavného jedla, najviac však 65 % stravného poskytovaného pri služobnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín podľa osobitného predpisu,⁶⁹⁷ rovnako tak poskytovať príspevok zo sociálneho fondu podľa osobitného predpisu.⁶⁹⁸

Stravné v roku 2018 by sa od mája malo zvyšovať. MPSVaR predložilo návrh opatrenia o sumách stravného, ktorým by sa mala zvýšiť suma stravného pre jednotlivé časové pásma ako nároková náhrada pre zamestnanca vyslaného na pracovnú (služobnú) cestu, a to v nadväznosti na zvyšovanie cien jedál. Stravné a jeho sumy pri pracovných cestách boli naposledy upravené 1. decembra 2016.⁶⁹⁹

Stravné sa pre pracovné (služobné) cesty **zvýši** nasledovne:

- pre časové pásmo 5 hodín až 12 hodín trvania pracovnej cesty zo 4,50 eur na **4,80 eur**,
- pre časové pásmo nad 12 hodín až 18 hodín trvania pracovnej cesty zo 6,70 eur na **7,10 eur**,
- pre časové pásmo nad 18 hodín trvania pracovnej cesty z 10,30 eur na **10,90 eur**.

Výsledná suma, ktorou nadriadený prispieva na stravovanie je (od mája 2018) podľa zákona č. 73/1998 Z. z. **najviac 3,12 eur** (65 % stravného poskytovaného pri služobnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín), a to mimo príspevku zo sociálneho fondu.

Nadriadený môže poskytovať policajtovi **finančný príspevok** na stravovanie, iba ak:

- jeho povinnosť zabezpečiť policajtovi stravovanie vylučujú podmienky výkonu štátnej služby alebo
- nemôže zabezpečiť stravovanie.

---

⁶⁹⁶ Ustanovenie § 67 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z.

⁶⁹⁷ Zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách a opatrenie MPSVaR č. 309/2016 Z. z. o sumách stravného.

⁶⁹⁸ Zákon č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde.

⁶⁹⁹ Opatrením MPSVaR č. 309/2016 Z. z. o sumách stravného.

Čas policajta strávený na povinnej preventívnej prehliadke počas výkonu štátnej služby pri posudzovaní nároku na stravovanie sa považuje za výkon štátnej služby.

V prípade žiadosti policajta o diétne stravovanie doloženej písomným odporúčaním ošetrojúceho lekára poskytujúceho špecializovanú zdravotnú starostlivosť v odbore vnútorné lekárstvo, gastroenterológia, diabetológia, chirurgia a klinická imunológia a alergiológia (ďalej len „ošetrojúci lekár“) mu bude umožnené využívanie sprostredkovateľskej formy stravovania (gastrolístky). Ošetrojúci lekár v písomnom odporúčaní uvedie, na aké časové obdobie odporúča policajtovi diétne stravovanie.

Pri sprostredkovateľskej forme stravovania (*gastrolístky*) alebo pri priamej zmluvnej forme stravovania vo verejných stravovacích zariadeniach (reštaurácie bez obsluhy, resp. s obsluhou), alebo v prípade, ak útvar disponuje vlastným stravovacím zariadením, ktoré využíva na prípravu jedál, je nominálna hodnota od 1. apríla 2018 vo výške 3,70 eur a príspevok zo sociálneho fondu je vo výške 0,32 eur (0,39 eur pri priamej forme stravovania bez obsluhy alebo ak útvar disponuje vlastným stravovacím zariadením).

Stravné lístky a stravné poukážky poskytuje policajtovi ministerstvo 1 mesiac vopred, tak aby mohol tieto lístky využívať na stravovanie v danom mesiaci. Za policajta stravné lístky a stravné poukážky preberá hmotne zodpovedná osoba.

MV SR môže poskytnúť vo vlastných zariadeniach alebo zmluvných stravovacích zariadeniach bez obsluhy aj bývalým policajtom zaradeným v podprogramoch pre PZ, ktorí splnili podmienky nároku na výsluhový dôchodok a zároveň dovŕšili vek 62 rokov, alebo splnili podmienky nároku na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu.⁷⁰⁰

12.3 Príspevok na bývanie

V rámci starostlivosti o policajtov a s poukázaním aj na finančnú náročnosť bývania možno im priznať príspevok na bývanie, ktorý aspoň čiastočne kompenzuje aj náklady spojené s bývaním. Príspevok na bývanie slúži aj ako motivačný faktor na zabezpečenie doplnenia útvarov PZ a ich stabilizácie.

⁷⁰⁰ Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.